

КАЗАХСТАН ЦЕНЗУРУЄ НЕЗАЛЕЖНИЙ ПОРТАЛ «РЕСПУБЛІКА». THE ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION СТАЄ НА ЗАХИСТ ЖУРНАЛІСТІВ

Казахстанський режим намагається зупинити публікацію статей, присвячених переслідуванню дисидента Мухтара Аблязова і пропагандистській кампанії, ініційованій проти незалежних ЗМІ та правозахисників. Плямою на репутації «оазису демократії» – образі, який плекає Астана на Заході – є свідчення про фальсифікації кримінальних та фінансових справ у Росії, Україні та Казахстані. У оприлюднених документах розкривається схема систематичного порушення прав людини та переслідувань з метою дискредитації ключових фігур опозиції.

Про казахстанське лобі, яке намагається підкупити (навіть в країнах ЄС) посадових осіб, суддів і прокурорів та вплинути на їхні рішення, писали, окрім «Республіки», також європейські ЗМІ, такі як Der Spiegel та Mediapart. Астана в якості помсти казахстанським журналістам блокує публікації незалежного порталу respublika-kaz.info.

Все почалося, коли журналісти «Республіки» виявили, що їхні публікації зникли, а сервер, розміщений у США, заблокований. Було видалено 47 статей. Тоді підтримати портал вирішила американська неурядова організація з питань боротьби за громадянські свободи у цифровому просторі Electronic Frontier Foundation (EFF), яка займалася такою відомою справою, як захист Дмитра Скларова. Тепер EFF представлятиме «Республіку» на судових процесах у США.

У заяві, опублікованій 06.25.2015, EFF зазначає, що вищезгадана медіа-група є одним із ворогів уряду Казахстану. Режим переслідує і залякує її за журналістські розслідування, у яких показане закулісне функціонування Акорди. Протягом багатьох років влада намагається закрити «Республіку», тому EFF звернулася до американської судової системи з проханням не допустити використання Казахстаном недавнього рішення американського суду з метою цензурування ЗМІ Казахстану.

Справа розпочалася в березні 2015 року, коли Казахстан подав до нью-йоркського суду на десятки невідомих осіб за звинуваченням у нібито зломі урядових комп'ютерів і крадіжці тисяч повідомлень, відправлених з Gmail-акаунтів. Суд заборонив цим особам поширювати, використовувати або переглядати матеріали.

У статтях, опублікованих на основі отриманих матеріалів, наводилися докази фальсифікації справи головного опонента казахстанського режиму Мухтара Аблязова в Росії та Україні. Ці країни на прохання Казахстану вимагають видачі дисидента з Франції. Фундація «Відкритий Діалог» повідомляла також про діяльність нової верхівки української прокуратури, яка не тільки затягує розслідування злочинів, скоєних за часів Януковича, але й була задіяна у корупційному скандалі, пов'язаному з переслідуванням Аблязова. На прохання Фундації Печерський районний суд м. Києва порушив кримінальну справу стосовно одного зі слідчих київської прокуратури, який проігнорував корупційні дії, які могли мати місце в Міністерстві внутрішніх справ України в рамках справи казахстанського опозиціонера. Окрім статей, що проливають світло на закулісні дії Астани з метою маніпулювання екстрадиційним процесом Аблязова, інші публікації показували, які методи Казахстан використовує для дискредитації опозиції та незалежних засобів масової інформації.

«Республіка», як і інші інформаційні служби по всьому світу, опублікувала інформацію на основі цих електронних листів. Згодом найняті Казахстаном адвокати вимагали від хостинг-провайдерів «Республіки» видалення цих статей. Як зазначив EFF, Казахстан пішов ще далі, стверджуючи, що

рішення суду є рівносильним з вимогою видалення всієї сторінки. Уряд Казахстану також хоче судовим шляхом домогтися від Facebook і хостинг-провайдерів «Республіки» розкриття персональних даних, які будуть ідентифікувати авторів і читачів статей, опублікованих на сайті.

«Казахстан звернувся до суду США – де Перша поправка до Конституції захищає публікацію матеріалів, навіть якщо джерело придбало ці матеріали незаконно – ігноруючи наш закон (...)», – заявив Джеймі Лі Вільямс з EFF – *«Журналісти «Республіки» просто зробили те, що повинні були зробити: передавали інформацію та повідомляли про події, які впливають на життя людей. Не можна дозволити Казахстанові цензурувати їхні вираження в цей спосіб»*.

Ці дії продовжують кампанію казахстанської влади проти «Республіки», що триває близько десяти років. Вигнана з Казахстану медіа-група вже раніше була предметом DDoS-атак, а її засновників переслідували і залякували.

Нещодавно *The New York Times* писав про організацію Зимових Олімпійських ігор у 2022 році, на право проведення яких претендували Китай та Казахстан. Газета звертала увагу на те, що питання дотримання свободи слова і прав людини можуть вплинути на рішення про вибір місця проведення змагань Міжнародним олімпійським комітетом. У свою чергу, протягом багатьох років організація «Репортери без кордонів» дає низьку оцінку Астані у рейтингу свободи ЗМІ. У 2014 році Казахстан зайняв 161 місце зі 180; перед ним були, зокрема, Азербайджан, Пакистан, Росія і навіть Білорусь. Крім того, переслідування ЗМІ часто посилюються під час виборчих кампаній. Перед президентськими виборами у квітні 2011 року (Назарбаєв набрав тоді 95,5% голосів) періодично блокували велику кількість веб-сайтів, у тому числі Радіо Вільна Європа, ВВС і незалежне телебачення К+. Уряд також намагався змусити Google використовувати сервери, локалізовані лише в Казахстані, таким чином збільшивши можливості контролювати зміст, який з'являється у національній мережі. Однак Google відмовився і зняв свій місцевий сайт, вийшовши з казахстанського Інтернет-простору. Особливі репресії зачепили найбільші незалежні ЗМІ: відео-портал Stan TV, супутниковий канал К+, інформаційне агентство «Намистан» та газети «Республіка» і «Взгляд». Тільки вони, прориваючи інформаційну блокаду, введenu урядом, поширювали новини про страйк в Жанаозені. Їм також висунули звинувачення в «екстремізмі» та «інформаційному тероризмі».

Дивитись заяви Electronic Frontier Foundation:

<https://www.eff.org/document/letter-judge-ramos>

<https://www.eff.org/press/releases/kazakhstan-misusing-court-order-censor-online-newspaper>

<https://rsf.org/index2014/en-index2014.php>

Дивитись публікації Mediapart про казахстанське лобі, що працює в Європі:

<http://www.mukhtarablyazov.org/a/1892,mediapart-kazachstansko-francusko-transakcja-wiazana-miliardowe-przetargi-i-oskarzany-o-korupcje-oligarcha-w-tle>

<http://www.mukhtarablyazov.org/a/1864,jak-kazachstan-rekrutuje-lobbystow-we-francji-mediapart-zdradza-kulisy-sprawy-ablyazova>